

‘Blauwdruk nieuw stelsel houdt de druk op de ketel’

Voorgestelde vlaktaks in belastingplan van hoogleraren oogst kritiek

Laurens Berentsen
Amsterdam

De hoogleraren Koen Caminada en Leo Stevens hebben de hoop op een belastinghervorming nog niet opgegeven. Hun blauwdruk voor een nieuw belastingstelsel is een oproep aan de onderhandelaars in de kabinetsformatie om het huidige stelsel op de schop te nemen. Politieke partijen houden hun kruit droog over de voorstellen van het duo. Collega-wetenschappers zijn meer uitgesproken over hun plan.

Na het afhaken van GroenLinks in de formatie biedt de blauwdruk die eervorige week in het *Weekblad Fiscaal Recht* is gepubliceerd, voor iedere partij wat wils. Net als veel collega-fiscalisten zijn Caminada, hoogleraar sociale en fiscale regelgeving, en Stevens, emeritus hoogleraar fiscale economie, niet erg gecharmeerd van de radicale vergroening van het belastingstelsel die de partij van Jesse Klaver wenst. De fiscaliteit is volgens hen niet het meest geëigende middel om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

De voorgestelde vlaktaks met één tarief dat voor negen van de tien belastingbetalers gaat gelden, is een lang gekoesterde wens van het CDA. Vereenvoudiging belijden alle partijen met de mond, maar D66 zal het concrete voorstel omarmen om de hypotheekrenteaftrek verder af te bouwen.

De VVD kan verguld zijn met een forse tariefsverlaging. Mocht de ChristenUnie gaan meedoen aan de formatie, dan zal daar het terugdraaien van de afbouw van de zogeheten ‘aanrechtssubsidie’ — ten gunste van de eenverdiener — als muziek in de oren klinken.

De kunst is echter niet de krenten uit de pap te pikken, maar de voorgestelde herziening in haar samenhang te beoordelen. Daar schrikken de fiscale woordvoerders van de fracties in de Tweede Kamer in deze fase van de formatie voor terug.

Als het aan Bas Jacobs ligt, blijft de vlaktaks onbesproken: ‘Het is een economisch ondoelmatig instrument’

Steven van Weyenberg van D66 laat per sms weten dat het hoofddoel van de democraten is om werken meer te laten lonen en vervuiling zwaarder te belasten. VVD-Kamerlid Aukje de Vries verwijst naar het verkiezingsprogramma van de liberalen. Daarin staat dat belastingen omlaag en eenvoudiger moeten. ‘Het is belangrijk dat aan de onderhandelingstafel over het belastingstelsel wordt gesproken’, sms’t De Vries. ‘Daar is men nu aan zet.’

Als het aan Bas Jacobs ligt, blijft de vlaktaks onbesproken. De hoogleraar economie en overheidsfinanciën aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam zegt niet te begrijpen dat zijn collega’s telkens weer met dit idee op de propen komen.

‘De vlaktaks is een economisch ondoelmatig instrument voor de herverdeling van inkomen’, aldus Jacobs. Gegeven de omvang van de gewenste herverdeling zijn de maatschappelijke kosten daarvan het geringst bij een zo laag mogelijke gemiddelde belastingdruk, doceert hij, omdat de economie dan het minst wordt verstoord. De gemiddelde belastingdruk kan het laagst zijn in een belastingstelsel met meerdere schijven en uiteenlopende tarieven, stelt de econoom.

Grote delen van de blauwdruk komen Stef van Weeghel bekend voor en kunnen op zijn instemming rekenen. Het hoofd internationaal belastingbeleid van accountantskantoor PwC en hoogleraar internationaal belastingrecht aan de Universiteit van Amsterdam leidde in 2010 een commissie die voorstellen deed om het Nederlandse belastingstelsel te herzien.

‘Verschuiving van belasting op inkomen naar belasting op consumptie en een uniform btw-tarief, stonden bijvoorbeeld ook al in ons advies’, zegt hij. ‘Maar het is goed dat het opnieuw onder de aandacht wordt gebracht. Zo blijft er druk op de belastingherziening.’

Over de vermogensrendementsheffing is Van Weeghel sinds 2010 van mening veranderd. Destijds kon hij goed leven met een verondersteld rendement van 4% als grondslag voor de heffing. Nu steunt hij het voorstel om daadwerkelijk behaalde rendementen te belasten.